

ЗАТВЕРДЖУЮ

**ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ РФКІТ**

Ольга СКОРА

«09» квітня 2025 р.

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Розглянуто і схвалено
на засіданні циклової комісії
соціально-гуманітарних
дисциплін

Протокол № 4
від «09» квітня 2025 р.

Голова циклової комісії

 Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

Рівне, 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для вступного випробування з української мови розроблено на основі Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової і повної середньої освіти та з урахуванням чинної програми з української мови.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

Мета й завдання вивчення української мови визначені державною програмою з української мови, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів.

ЗМІСТ

1. Програма співбесіди з української мови.
2. Питання співбесіди з української мови.
3. Критерії оцінювання .

Вступник повинен знати та вміти:

1. Фонетика. Графіка

Визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінкі й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у-в, і-й.

2. Орфографія (знати основні орфограми, вміти пояснити правопис слів, навести приклади)

Уживання м'якого знака. Вживання апострофа на позначення роздільної вимови після твердих приголосних перед я, ю, є, ї (у корені та після префіксів). Апостроф у словах іншомовного походження.

Ненаголошені голосні [e], [и], [o]. Написання Е, И, О у ненаголошених складах за умови добору перевірного слова із наголосом на Е, И, О.

Чергування приголосних при словозміні й словотворенні. Зміни приголосних у непрямих відмінках іменників, а також при утворенні нових слів. Групи чергувань г–з–ж, к–ц–ч, х–с–ш.

Спрощення в групах приголосних. Подвоєння, подовження приголосних.

Написання префіксів роз -, без -, через -, з- (зі -)

Написання складних і складноскорочених слів. Загальні правила правопису складних слів. Сполучні голосні. Написання разом, окремо або через дефіс складних іменників, прикметників, числівників та займенників, прислівників. Прикладка. Складні прийменники, сполучники, частки. Правопис складноскорочених слів

3. Лексикологія. Фразеологія

Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.

4. Будова слова. Словотвір

Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, добирати спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення слів.

5. Морфологія.

5.1. Іменник

Розпізнавати іменники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; визначати основні способи творення іменників; правильно відмінювати іменники, використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями.

Відмінювання імен по батькові. Відмінювання прізвищ. Особливості відмінювання імен по батькові. Відмінювання чоловічих та жіночих прізвищ.

5.2. Прикметник

Розпізнавати прикметники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників, розрізняти основні способи творення відносних і присвійних прикметників; відмінювати прикметники; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових.

5.3. Числівник

Розпізнавати числівники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.

5.4. Займенник

Розпізнавати займенники, визначати їх морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізняти правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні.

5.5. Дієслово, дієприкметник, дієприслівник

Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; відрізняти правильні форми дієслів від помилкових. Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізняти їх від дієприслівників), визначати їх морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; відрізняти правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. Розпізнавати дієприслівники, визначати їх морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; відрізняти правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.

5.6. Прислівник

Розпізнавати прислівники, визначати їх морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників.

5.7. Службові частини мови (прийменники, сполучники, частки)

Розпізнавати прийменники, сполучники та частки, визначати їхні морфологічні ознаки, групи за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати у мовленні.

5.8. Вигук

Розпізнавати вигуки, визначати групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно використовувати вигуки в мовленні.

6. Синтаксис

6.1. Словосполучення

Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні.

6.2. Речення

Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних конструкцій, відокремлених членів речення, звертань.

6.2.1. Просте двоскладне речення

Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.

6.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Розпізнавати види другорядних членів та їхні типи й різновиди, визначати способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці, порівняльному звороті.

6.2.3. Односкладні речення

Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.

6.2.4. Просте ускладнене речення

Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), правильно розставляти розділові знаки в них.

6.2.5. Складне речення

Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно розставляти розділові знаки, будувати схему такого речення.

Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні.

6.2. 6. Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Вживання розділових знаків при прямій мові. Передача чужої мови у вигляді складнопідрядного речення - непряма мова. Цитата.

7. Стилїстика

Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманїтними виражальними засобами української мови в процесї спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.

8. Розвиток мовлення

Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцїнювати прочитане. Аналізувати тексти різних стилїв, типїв і жанрїв.

Примїтка. Для абїтурїєнтїв на базї повної загальної середньої освїти

+ **9.** Документ, характеристика та основні реквізити заяви, характеристики, резюме, автобїографїї.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (СПІВБЕСІДА)

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

- а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;
- б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами оцінювання мають бути:

- мовленнєві вміння й навички з чотирьох видів мовленнєвої діяльності;
- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички;
- досвід творчої діяльності;
- досвід особистого емоційно-ціннісного ставлення до світу.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими **критеріями**:

- Повнота і правильність відповіді.
- Ступінь усвідомлення, розуміння вивченого.
- Мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Завдання співбесіди складатиметься з чотирьох блоків.

1 блок завдань – робота з реченням (до 50 балів)

Абітурієнту пропонується записати одне речення і відповісти на запитання щодо його будови, пунктуації, орфографії окремих слів тощо, всього 7 завдань.

За кожне питання можна отримати **5/10 балів**, якщо вступник формулює поняття, знаходить і пояснює орфограму або пунктограму, визначає частини мови, може їх охарактеризувати, коментує структуру речення.

Якщо абітурієнт допускає помилки або неточності бал знижується від **1 до 5**, залежно від ступеня помилковості.

Якщо не знає або ж відмовляється відповідати – за завдання ставиться **0 (нуль) балів**.

1. Поставити розділові знаки. **5 балів**
 2. Пояснити уживання розділових знаків у реченні відповідно до норм пунктуації. **5 балів**
 3. Визначити приналежність слів до певної частини мови. (**1 слово=1 бал**)
 4. Прояснити правопис одного зі слів.(назвати орфограму – **5 б**, сформулювати правило правопису – **5 б**.)
 5. Назвати та охарактеризувати граматичну основу речення. **5 балів**
 6. Дати характеристику речення (за будовою, за типом граматичної основи, за наявністю другорядних членів речення, за наявністю ускладнюючих конструкцій, за метою висловлювання – за кожен правильно названий пункт – по 2 бали) **10 балів**
 7. Назвати лексико-граматичні ознаки одного зі слів речення.
(наприклад: весняний – прикметник, відносний, ч.р., однина, Н.в., у реченні виконує роль означення)
- Або записати фонетичною транскрипцією слово **5 балів**

2 блок завдань – завдання з лексикології та фразеології (до 12 балів)

За кожную правильну відповідь **2 бали**

1. Перше питання теоретичне: абітурієнт знає і усвідомлює значення одного з лексикологічних понять:

- Що таке слово?
- синоніми, омоніми, пароніми, антоніми;
- діалектизми, застаріла лексика;
- розкрити поняття однозначні та багатозначні слова, пояснити різницю між ними;
- роз`яснити різницю між прямим та переносним значенням слів.

2. Наводить приклади до цього поняття.

3. Виправляє лексичну помилку.

4. Пояснює значення фразеологізмів.

5. Вводить фразеологізм у речення (доречно використовує у контексті).

6. Добирає фразеологічні синоніми/антоніми до запропонованого вислову).

3 блок завдань – завдання з синтаксису складного речення, пунктуації складного речення, запису чужого мовлення, стилістики, будови слова, фонетики (до 8 балів)

1 Дати визначення (охарактеризувати) поняття: **6 балів** (формулює поняття, називає правила)

- пояснити різницю між складним і простим реченням;
- назвати види складних речень, речення з різними видами зв'язку;
- що називається складнопідрядним / складносурядним реченням;
- Які розділові знаки використовуються в сполучниковому складному реченні/ в безсполучниковому складному реченні;
- пряма мова, непряма мова, цитата, розділові знаки при них;
- ознаки одного зі стилів функціональних мови) ;
- назвати, з яких значущих частин складається слово, вміти їх позначити;
- пояснити різницю між змінюваними і незмінюваними словами.

2. Знаходить та усуває граматичні або стилістичні помилки у реченні – **2 бали**

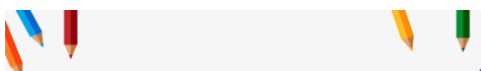
4 блок завдань – комунікативний рівень(до 30 балів) .

1. Підготуйте усне висловлювання (у форматі вільного есе) «Що робить мене щасливим (щасливою)?» з використанням складнопідрядних речень.
2. Підготуйте усне висловлювання (у форматі вільного есе) «Моя заповітна мрія» із використання вставних конструкцій, відокремлених членів речення (дієприкметникових та дієприслівникових зворотів)

Види есе

Вільне	Формальне
<u>Ознаки:</u> • невеликий обсяг (7-10 речень); • вільна форма і стиль викладу; • довільна структура; • обов'язкова вимога: наявність позиції автора.	<u>Ознаки:</u> • дотримання структури тексту, наявність відповідних компонентів (тези, аргументи, приклади, оцінювальні судження, висновки); • обґрунтування (аргументування) тези.

Есе – самостійна творча письмова робота, ознакою якої є особистісний характер сприймання проблеми та її осмислення, невеликий обсяг, вільна композиція, невимушеність та емоційність викладу.

3. Розіграйте діалог з теми: «Страви, які мені смакують», уживаючи такі словосполучення: смачненько попоїсти, пригощатися за обідом, корисні страви, поживний салат, запечений у духовці, сливовий сік, грушевий напій, солодоші на десерт, смакувати цукерками, ласувати тістечками (тістечком). Запам'ятайте наголоси у цих словах. Спробуйте переконати свого співрозмовника, що вам справді смачно.
4. Розіграйте діалог із теми: «У магазині» / «У готелі», використовуючи прості ускладнені речення, односкладні речення.